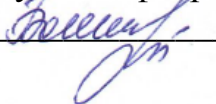

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Донецький національний університет економіки і торгівлі
імені Михайла Туган-Барановського

ЗАТВЕРДЖЕНО

На засіданні кафедри економіки та
міжнародних економічних відносин
Протокол №2 від 02.09.2019 р.

Завідувач кафедри

_____ Ю.Г. Бочарова

РОБОЧА ПРОГРАМА ДИСЦИПЛІНИ
«МІЖНАРОДНА ЕКОНОМІЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ УКРАЇНИ»

Ступінь: бакалавр

Кількість кредитів ECTS 5

Розробник:

Яковенко Ю.В.,

ас. кафедри економіки та
міжнародних економічних
відносин

1. Опис дисципліни

Найменування показників	Характеристика дисципліни
Обов'язкова (для студентів спеціальності "назва спеціальності") / вибіркова дисципліна	Обов'язкова для студентів напрямку підготовки 292 Міжнародні економічні відносини
Семестр (осінній / весняний)	весняний
Кількість кредитів	5
Загальна кількість годин	150
Кількість модулів	2
Лекції, годин	8
Практичні / семінарські, годин	8
Лабораторні, годин	-
Самостійна робота, годин	134
Тижневих годин для денної форми навчання:	
аудиторних	
самостійної роботи студента	
Вид контролю	залік

2. Програма дисципліни

Ціль – формування комплексу знань про об'єктивні закономірності, законодавчі основи функціонування та провадження міжнародної економічної діяльності України, а також практичних навичок щодо здійснення фінансових операцій у міжнародній сфері.

Завдання: вивчення теоретичних засад міжнародної економічної діяльності, ознайомлення з основними нормативно-правовими актами та законодавчими основами провадження міжнародної економічної діяльності в Україні; поглиблення знань щодо сутності, основних завдань та принципів регулювання міжнародної економічної діяльності України; розкриття основних напрямів співробітництва відповідно до сучасних глобалізаційних та інтеграційних тенденцій та участі в них України; набуття основних навичок щодо провадження зовнішньоекономічних операцій.

Предмет: відносини, що складаються у процесі міжнародної економічної діяльності суб'єктів міжнародних економічних відносин України.

Зміст дисципліни розкривається в темах:

1. Особливості міжнародної економічної діяльності.
2. Суб'єкти міжнародних економічних операцій.
3. Регулювання міжнародної економічної діяльності.
4. Глобальний контекст міжнародного економічного співробітництва.
5. Україна у світових інтеграційних процесах.
6. Експорт і імпорт товарів.

7. Особливості міжнародної торгівлі послугами.
8. Міжнародне пряме та портфельне інвестування.
9. Міжнародні валютно-фінансові операції.
10. Науково-технічні зв'язки.
11. Трудова еміграція та імміграція.
12. Міжнародне виробниче кооперування.

3. Структура дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин (денна форма навчання)				
	усього	у тому числі			
		лекц.	пр./сем.	лаб.	СРС
1	2	3	4	5	6
Змістовий модуль 1. Міжнародна економічна діяльність: сутність, суб'єкти та особливості					
Тема 1. Особливості міжнародної економічної діяльності.	12	0,5	0,5		11
Тема 2. Суб'єкти міжнародних економічних операцій.	12	0,5	0,5		11
Тема 3. Регулювання міжнародної економічної діяльності.	12	0,5	0,5		11
Тема 4. Глобальний контекст міжнародного економічного співробітництва.	12	1	1		10
Тема 5. Україна у світових інтеграційних процесах.	12	0,5	0,5		11
Разом за змістовим модулем 1	60	3	3		54
Змістовий модуль 2. Основні форми міжнародної економічної діяльності					
Тема 6. Експорт і імпорт товарів.	13	0,5	0,5		12
Тема 7. Особливості міжнародної торгівлі послугами.	12	0,5	0,5		11
Тема 8. Міжнародне пряме та портфельне інвестування.	13	1	1		11
Тема 9. Міжнародні валютно-фінансові операції.	13	1	1		11
Тема 10. Науково-технічні зв'язки.	13	0,5	0,5		12
Тема 11. Трудова еміграція та імміграція.	13	1	1		11
Тема 12. Міжнародне виробниче кооперування.	13	0,5	0,5		12
Разом за змістовим модулем 2	90	5	5		80
Усього годин	150	8	8		134

4. Теми семінарських/практичних/лабораторних занять

№ з/п	Вид та тема семінарського заняття	Кількість годин
1.	Семінар – розгорнута бесіда Особливості міжнародної економічної діяльності.	0,5
2.	Семінар запитань і відповідей Суб'єкти міжнародних економічних операцій.	0,5
3.	Семінар – дискусія Регулювання міжнародної економічної діяльності.	0,5
4.	Семінар – розгорнута бесіда Глобальний контекст міжнародного економічного співробітництва.	1
5.	Семінар – дискусія Україна у світових інтеграційних процесах.	0,5
6.	Семінар з виконанням практичних задач Експорт і імпорт товарів.	0,5
7.	Семінар з виконанням практичних задач Особливості міжнародної торгівлі послугами.	0,5
8.	Семінар з виконанням практичних задач Міжнародне пряме та портфельне інвестування.	1
9.	Семінар – розгорнута бесіда Міжнародні валютно-фінансові операції.	1
10.	Семінар – дискусія Науково-технічні зв'язки.	0,5
11.	Семінар – дискусія Трудова еміграція та імміграція.	1
12.	Семінар запитань і відповідей Міжнародне виробниче кооперування.	0,5
Всього		8

5. Індивідуальні завдання

1. Огляд періодичної і фахової наукової літератури.
2. Підготовка рефератів, доповідей за обраною темою.
3. Написання творчого есе з проблемних аспектів теорії і практики міжнародної економічної діяльності України та його захист.
4. Вивчення матеріалів і формулювання власної думки з проблемних питань у галузі міжнародної економічної діяльності України.
5. Вирішування задач.
6. Підготовка тез доповідей з метою виступу на університетських, всеукраїнських та міжнародних семінарах та конференціях.
7. Опрацювання тестових завдань.

6. Обсяги, зміст та засоби діагностики самостійної роботи

Вид та тема семінарських занять	Кількість годин самостійної роботи	Зміст самостійної роботи	Засоби діагностики
Змістовий модуль 1. Міжнародна економічна діяльність: сутність, суб'єкти та особливості			
Семінар – розгорнута бесіда Тема 1. Особливості міжнародної економічної діяльності	11	<ol style="list-style-type: none"> 1. Опрацювання конспекту лекцій та рекомендованої літератури для обговорення питань: <ol style="list-style-type: none"> 1. МЕД та міжнародне економічне співробітництво як чинники світового економічного зростання та розвитку. 2. Принципи міжнародної економічної діяльності держави. 3. Форми міжнародної економічної діяльності. 4. Україна як суб'єкт міжнародного економічного права та агент світового господарства. 5. Платіжний баланс України. Джерела [1-5,8,15]. 2. Самотестування. 3. Підготовка до презентації доповіді. 	Тестування, фронтальне та індивідуальне опитування, заслуховування та обговорювання доповідей
Семінар запитань і відповідей Тема 2. Суб'єкти міжнародних економічних операцій	11	<ol style="list-style-type: none"> 1. Опрацювання конспекту лекцій та рекомендованої літератури для обговорення питань: <ol style="list-style-type: none"> 1. Суб'єкти МЕД. 2. МЕД суб'єктів міжнародного права та особливості її регулювання. 3. Держава як міжнародний економічний агент. 4. Міжнародні організації як суб'єкти МЕД. 5. МЕД фізичних та юридичних осіб. Джерела [1-5,8,15]. 2. Самотестування. 3. Підготовка до презентації доповіді. 	Тестування, фронтальне та індивідуальне опитування, заслуховування та обговорювання доповідей
Семінар – дискусія Тема 3. Регулювання міжнародної економічної діяльності	11	<ol style="list-style-type: none"> 1. Опрацювання конспекту лекцій та рекомендованої літератури для обговорення питань: <ol style="list-style-type: none"> 1. Міжнародні економічні договори як головний інструмент МЕД держав. 2. Регулювання МЕД суб'єктів міжнародного права. 3. Регулювання ЗЕД в Україні. 4. Система центральних органів виконавчої влади України, які здійснюють регулювання МЕД України. Джерела [1-5,6,15,19]. 2. Самотестування. 3. Підготовка до презентації доповіді. 4. Написання творчого есе. 	Тестування, проведення дискусії, заслуховування та обговорювання повідомлень, захист есе
Семінар – розгорнута бесіда Тема 4. Глобальний контекст міжнародного економічного співробітництва	10	<ol style="list-style-type: none"> 1. Опрацювання конспекту лекцій та рекомендованої літератури для обговорення питань: <ol style="list-style-type: none"> 1. Інтернаціоналізація економіки як основа глобалізації. 2. Сутність і види глобалізації. 3. Глобалізація економіки. 4. Суб'єкти глобалізаційних процесів. 5. Наслідки глобалізації. 6. Особливості економічного розвитку України в умовах глобалізації. Джерела [1-5,6,9,17,25]. 2. Самотестування. 3. Підготовка до презентації доповіді. 	Тестування, фронтальне та індивідуальне опитування, заслуховування та обговорювання доповідей
Семінар – дискусія Тема 5. Україна у	11	<ol style="list-style-type: none"> 1. Опрацювання конспекту лекцій та рекомендованої літератури для обговорення питань: <ol style="list-style-type: none"> 1. Передумови інтеграції України у світову систему. 	Тестування, фронтальне та індивідуальне

світових інтеграційних процесах		2. Взаємодія України і ЄС. 3. Особливості інтеграції України в рамках ГУАМ. 4. Особливості інтеграції України в рамках ОЧЕС. Джерела [1-5,8,14,16,20,28]. 2. Самотестування. 3. Підготовка до презентації доповіді. 4. Написання творчого есе.	опитування, заслуховування та обговорювання доповідей, захист есе
Разом змістовий модуль 1	56		
Змістовий модуль 2. Основні форми міжнародної економічної діяльності			
Семинар – розгорнута бесіда Тема 6. Експорт і імпорт товарів	12	1. Опрацювання конспекту лекцій та рекомендованої літератури для обговорення питань: 1. Міжнародна торгівля товарами як форма МЕД. 2. Тенденції та місце України на світових товарних ринках. 3. Регулювання міжнародної торгівлі товарами. 4. Суб'єкти виконання багатосторонніх і двосторонніх торговельних угод України. 5. Державне регулювання зовнішньої торгівлі в Україні. 6. Сучасний стан зовнішньої торгівлі України товарами та її державного регулювання. Джерела [1-5,7,10,12,18,21]. 2. Самотестування. 3. Підготовка до презентації доповіді. 4. Самоперевірка знань шляхом вирішування задач.	Тестування, фронтальне та індивідуальне опитування, розв'язання практичних завдань
Семинар запитань і відповідей Тема 7. Особливості міжнародної торгівлі послугами	11	1. Опрацювання конспекту лекцій та рекомендованої літератури для обговорення питань: 1. Сутність та показники міжнародної торгівлі послугами як форми МЕД країн. 2. Регулювання міжнародної торгівлі послугами. 3. Динамізм розвитку світових торговельних процесів у сервісних сферах. 4. Особливості МЕД України у сфері торгівлі послугами. Джерела [1-5,8,10,12]. 2. Самотестування. 3. Підготовка до презентації доповіді. 4. Самоперевірка знань шляхом вирішування задач.	Тестування, фронтальне та індивідуальне опитування, розв'язання практичних завдань
Семинар – розгорнута бесіда Тема 8. Міжнародне пряме та портфельне інвестування	11	1. Опрацювання конспекту лекцій та рекомендованої літератури для обговорення питань: 1. Міжнародні інвестиції. 2. Регулювання іноземного інвестування в Україні. 3. Особливості участі України в міжнародному русі прямих і портфельних інвестицій. Джерела [1-5,8,17]. 2. Самотестування. 3. Підготовка до презентації доповіді. 4. Самоперевірка знань шляхом вирішування задач.	Тестування, фронтальне та індивідуальне опитування, розв'язання практичних завдань
Семинар – дискусія Тема 9. Міжнародні валютно-фінансові операції	11	1. Опрацювання конспекту лекцій та рекомендованої літератури для обговорення питань: 1. Міжнародні валютно-фінансові відносини та операції: сутність, учасники, рівні, регулювання. 2. Україна у системі міжнародних валютних відносин. 3. Україна на міжнародних кредитних ринках. 4. Державний зовнішній борг України. Джерела [1-5,8,12,13]. 2. Самотестування. 3. Підготовка до презентації доповіді.	Тестування, фронтальне та індивідуальне опитування, заслуховування та обговорювання доповідей
Семинар запитань і відповідей	12	1. Опрацювання конспекту лекцій та рекомендованої літератури для обговорення питань: 1. Міжнародне науково-технічне співробітництво.	Тестування, фронтальне та індивідуальне

Тема 10. Науково-технічні зв'язки		2. Регулювання міжнародного науково-технічного співробітництва. 3. Місце України у міжнародному науково-технічному співробітництві. 4. Регулювання міжнародного науково-технічного співробітництва в Україні. 5. Міжнародне науково-технічне співробітництво України. Джерела [1-5,8,11,12]. 2. Самотестування. 3. Підготовка до презентації доповіді. 4. Написання творчого есе.	опитування, заслуховування та обговорювання доповідей, захист есе
Семинар з використання міждисциплінарного підходу Тема 11. Трудова еміграція та імміграція	11	1. Опрацювання конспекту лекцій та рекомендованої літератури для обговорення питань: 1. Міжнародна трудова міграція як основний вид міжнародної міграції населення. 2. Участь України у регулюванні міжнародної міграції населення. 3. Регулювання міграційних процесів в Україні. 4. Особливості участі України у міжнародних міграційних процесах. Джерела [1-5,8]. 2. Самотестування. 3. Підготовка до презентації доповіді. 4. Написання творчого есе.	Тестування, фронтальне та індивідуальне опитування, заслуховування та обговорювання доповідей, захист есе
Семинар запитань і відповідей Тема 12. Міжнародне виробниче кооперування	12	1. Опрацювання конспекту лекцій та рекомендованої літератури для обговорення питань: 1. Міжнародне виробниче кооперування. 2. Регулювання міжнародного виробничого кооперування. 3. Особливості участі України у міжнародному виробничому кооперуванні. Джерела [1-5,8,11,12]. 2. Самотестування. 3. Підготовка до презентації доповіді.	Тестування, фронтальне та індивідуальне опитування, заслуховування та обговорювання доповідей
Разом змістовий модуль 2	80		
Разом	134		

7. Результати навчання

1	Розуміння сутності міжнародної економічної діяльності, як суспільно-глобалізаційного явища
2	Знання основних принципів МЕД
3	Знання основних суб'єктів МЕД, їх прав та обов'язків.
4	Розуміння основних глобалізаційних процесів МЕД.
5	Знання основ взаємодії та співпраці України та ЄС.
6	Знання стану зовнішньої торгівлі України товарами та її державного регулювання.
7	Знання основ регулювання міжнародного науково-технічного співробітництва.
8	Уміння визначати основні фактори щодо участі України у міжнародному виробничому кооперуванні.
9	Уміння встановлювати та розкривати основні напрями співробітництва відповідно до сучасних глобалізаційних та інтеграційних тенденцій та участі в них України.

8. Розподіл балів, які отримують студенти впродовж семестру

№ теми практичного заняття	Вид роботи/бали					Сума балів
	Тестові завдання	Ситуаційні завдання, задачі	Обговорення теоретичних питань теми	Індивідуаль не завдання	ПМК	
Змістовий модуль 1						
Тема 1	2		2			4
Тема 2	2		2			4
Тема 3	2	2	2			6
Тема 4	2		2			4
Тема 5	2	2	2		25	36
Разом змістовий модуль 1	5	4	10		25	49
Змістовий модуль 2						
Тема 6		2	2			4
Тема 7		2	2			4
Тема 8		2	2			4
Тема 9	2		2			4
Тема 10		2	2			4
Тема 11		2	2			4
Тема 12			2		25	27
Разом змістовий модуль 2	2	10	14		25	51
Разом						100

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Оцінка		
100-бальна шкала	Шкала ECTS	Національна шкала
90-100	A	5, «відмінно»
80-89	B	4, «добре»
75-79	C	
70-74	D	
60-69	E	3, «задовільно»
35-59	FX	2, «незадовільно»
0-34	F	

9. Методичне забезпечення

1. Електронний конспект лекцій.
2. Методичні вказівки з вивчення дисципліни.
3. Індивідуальні завдання.
4. Навчальна та наукова література, нормативні документи.

10. Рекомендована література

Основна

1. Андросова Т.В. Міжнародна економічна діяльність України : навч. посіб. / Т.В. Андросова, Т.В. Шталь, Ю.Б. Доброскок, О.О. Тищенко. – Харків : «Видавництво Форт», 2013. – 400 с.
2. Бестужева С.В. Міжнародна економічна діяльність України : навч. посіб. / С.В. Бестужева. – Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2016. – 268 с.
3. Міжнародна економічна діяльність України : навч. посіб. / О.Б. Чернега, А.С. Маловичко, В.Ю. Матвеева, Т.Г. Шеремет, Г.О. Горіна, А.А. Семенов, І.А. Іваненко, О.В. Озаріна, Ю.Г. Бочарова, В.С. Білозубенко, О.В. Абрашка ; [за ред. О.Б. Чернеги]. – 2-е вид., оновл. і доп. – Донецьк : ТОВ «Східний видавничий дім», 2013. – 600 с.
4. Новицький В.Є. Міжнародна економічна діяльність України: Підручник / В.Є. Новицький. – К. : КНЕУ, 2003. – 948 с.

Допоміжна

5. Агеєв Є.Я. Зовнішньоекономічна діяльність: основи, маркетинг, менеджмент, облік, ефективність : навч. посіб. / Є.Я. Агеєв, В.І. Чепінога. – Харків, 2006. – 480 с.
6. Герасимчук В.Г. Міжнародна економіка : навч. посіб. / В.Г. Герасимчук. – К. : Знання, 2009. – 302 с.
7. Глобальна торгова система: розвиток інститутів, правил, інструментів СОТ: Монографія / Кер. авт. кол. і наук. ред. Т.М. Циганкова. – Вид. 2-ге, без змін. – К. : КНЕУ, 2006. – 660 с.
8. Дідівський М.І. Зовнішньоекономічна діяльність підприємства : навч. посіб. / М.І. Дідівський. – К. : Знання, 2006. – 462 с.
9. Історія міжнародних відносин і зовнішньої політики. ХХ – початок ХХІ ст. : навч. посіб. / В.Ф. Салабай, І.Д. Дудко, М.В. Борисенко, М.П. Чуб. – К. : КНЕУ, 2008. – 368 с.
10. Козак Ю. Г. Міжнародна економіка: в питаннях та відповідях [текст] підруч. / Ю. Г. Козак. – К.: Центр учбової літератури, 2017. – 228 с.
11. Козик В.В. Міжнародні економічні відносини : навч. посіб. / В.В. Козик, Л.А. Панкова, Н.Б. Даниленко. – К. : Знання-Прес. – 406 с.
12. Конкурентоспроможність економіки України в умовах глобалізації: Монографія / Я.А. Жаліло, Я.Б. Базилюк, Я.В. Белінська та ін. – К. : Знання України, 2005. – 493 с.
13. Міжнародні економічні відносини: підручник / За редакцією А. П. Голікова, О. А. Довгаль. – Х. : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2014. – 602 с
14. Міжнародна економічна діяльність України: навчальний посібник / В. П. Галушко, Н. Є. Голомша, О. М. Файчук, О. В. Файчук. – К.: НУБіП України, 2016. – 447 с.
15. Письмаченко Л.М. Державне управління зовнішньоторговельною діяльністю в Україні: регулювання та контроль : монографія / Л.М. Письмаченко. – Донецьк : Юговосток, ЛТД, 2008. – 366 с.
16. Поєдинок В.В. Правове регулювання зовнішньоекономічної діяльності :

- навч. посіб. / В.В. Поєдинок. – К. : Юрінком Інтер, 2006. – 288 с.
17. Про зовнішньоекономічну діяльність : Закон України від 16.04.91 р. № 959-ХІІ // ВВР України. – 1991. – № 29. – ст. 377.
  18. Прокушев Е.Ф. Внешнеэкономическая деятельность. Инкотермс 2000 : учеб. пособие / Е.Ф. Прокушев. – М. : Дашков и К. – 307 с.
  19. Янишин, Я. С. Міжнародна економічна діяльність України [Текст] : навч. посібник / Я. С. Янишин, О. Б. Булик, Н. Б. Зеліско. – Львів : Ліга-Прес, 2014. – 340 с.

Інформаційні ресурси

20. Державна Служба статистики України [Електронний ресурс]: офіційний веб-сайт. – Режим доступу : <http://www.ukrstat.gov.ua>
21. Законодавство України [Електронний ресурс]: офіційний сайт Верховної Ради України. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>
22. Інформаційний портал finance.ua [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.finance.ua>
23. Міністерство економічного розвитку і торгівлі України [Електронний ресурс]: офіційний веб-сайт. – Режим доступу : <http://www.me.gov.ua>
24. Міністерство закордонних справ України [Електронний ресурс]: офіційний веб-сайт. – Режим доступу : <https://mfa.gov.ua>
25. Міністерство фінансів України [Електронний ресурс]: офіційний веб-сайт. – Режим доступу : <http://www.minfin.gov.ua>
26. Національний банк України [Електронний ресурс]: офіційний веб-сайт. – Режим доступу: www.bank.gov.ua
27. Національного інформаційний центр зі співробітництва з ЄС у сфері науки і технологій [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.fp6-nip.kiev.ua>

ЗАТВЕРДЖЕНО
 Завідувач кафедри економіки
 та міжнародних економічних відносин
 _____ Ю.Г. Бочарова

КАЛЕНДАРНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН З ДИСЦИПЛІНИ

№	Назва змістового модулю	Кількість годин за видами занять та період вивчення дисципліни						Дата поточного контролю
		Лекції		Практичні		Самостійна робота		
		год.	дата	год.	дата	год.	дата	
1	Змістовий модуль 1. Міжнародна економічна діяльність: сутність, суб'єкти та особливості	3	Січень 2019 року	3	Січень 2019 року	54	Лютий 2019 року	28.02.2020 р.
2	Змістовий модуль 2. Основні форми міжнародної економічної діяльності	5	Січень 2019 року	5	Січень 2019 року	80	Березень 2019 року	30.03.2020 р.